

juli 1970
17e jaargang - afl. nr. 2

Sinds het jaar 1840 roert het geslacht Snelders de trom

Ere-deken P. Snelders, tamboer van 1917—1950 bij 't Gilde St. Willibrordus, Wintelre, gedecoreerd in de Huisorde van Oranje-Nassau door Burgemeester A. J. M. Smulders van Vessem; gildebroeder Snelders is thans 81 jaar en zijn zoon zet de traditie voort.

VAN DE REDACTIE :

Bijdragen voor het oktobernummer, ook van de correspondenten, worden uiterlijk ingewacht op zaterdag 29 augustus.

Plaatsing foto's : met betrekking tot het nijpend tekort aan plaatsruimte, kunnen alleen in bijzondere gevallen individuele foto's van jubilerende, gedecoreerde of overleden Gildebroeders worden geplaatst.

Particuliere abonnementen : degenen, die het met „De Gildetrom” goed menen, kunnen dit waar maken, door in hun familie- en vriendenkring een abonné aan te werven : onbekend maakt onbemind !

Losse nummers : Hier wordt door de administratie in den treure om gevraagd : er komen er ook wel, maar te weinig voor de vele aanvragen van nieuwe abonné's, die oude jaargangen graag willen completeren.

Rectificatie : In de bij de vorige aflevering toegezonden inhoudsopgave van de 16e jaargang over het jaar 1969 behoort in het eerste gedeelte van de rubriek „Kwartier van Oirschot” alsnog te worden vermeld : Sint Joris Diessen, Frans Timmermans, pagina 67. Deze gildebroeder is aldaar per vergissing terecht gekomen bij het „in memoriam”, maar hij is Goddank nog springlevend ! J.B.

9 aug.: Voor de derde maal zal het Liefdadigheidsfestijn der Gilden van het Kwartier van Oirschot worden gehouden, en wel bij St. Joris en St. Sebastiaan, Diessen, op alle wapens, ten bate van de R.K. Ver. „Het Zorgenkind”.

30 aug.: Kringdag Maasland bij St. Joris, Nieuwkuijk.

6 sept.: Vrij Gildenfeest bij St. Willibrordus, Alphen.

10 okt.: Najaarsvergadering van de Kring Het Kwartier van Oirschot te Wintelre.

EEN GILDEBROEDER IN DE STATEN !

Op 18 maart werd de Hoofdman van St. Sebastiaan, Hilvarenbeek, Gildebroeder Jan Abrahams, tevens gewaardeerd penningmeester van onze Kring, gekozen in de Provinciale Staten van Noord-Brabant.

Onze hartelijke gelukwensen met deze goede keuze !

„De Gildetrom”, driemaandelijks tijdschrift van de Kring „Het Kwartier van Oirschot”, aangesloten bij de Federatie van Noord-Brabantse Schuttersgilden.

Redactie : C. A. B. A. M. Schade, De Hooge Braaken, Moergestel, telefoon 04243 - 370.

Redactieraad : Het Kringbestuur van „Het Kwartier van Oirschot”.

Correspondenten :

voor de Federatie : Math. E. M. van der Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040 - 438521.

voor Oirschot : Th. A. van de Loo, Jan van Galenstraat 2, Oirschot, tel. 04997 - 2002 en 1627.

voor Peelland : Alph. G. M. Niessen, Veestraat 43, Helmond, tel. 04920 - 24863.

voor Maasland : Jan Th. M. Toorians, Willibrordusstraat 4, Loon op Zand, tel. 04166 - 516.

voor Het Land van Cuyk : D. L. van Elk, Heidestraat 7, Gassel (Post Grave), tel. 08860 - 3309.

voor Kempenland : Math. E. M. van der Voort, Valklaan 6, Eindhoven, tel. 040 - 438521.

Administratie : H. A. J. van Erve, Rootven 60, Moergestel, telefoon 04243 - 306.

Betalingen : Boerenleenbank te Hilvarenbeek ; postrekening van de bank : 1079104.

Typografische verzorging : Drukkerij Harry Bek en Zn., Hoogstraat 5-7, Veghel, telefoon 04130 - 3411.

Particuliere abonnementen : f 4,— per jaar, franco thuis.

Tarief advertenties voor vier nummers : 1/8 pag. f 25,— ; 1/4 pag. f 50,— ; 1/2 pag. f 100,— ; 1/1 pag. f 200,— ; bijzondere afmetingen en speciale arrangementen op aanvraag.

Bronvermelding : artikelen en berichten uit dit periodiek mogen worden overgenomen, mits „De Gildetrom” wordt vermeld, tenzij anders bepaald.

Lessen voor jong en oud

Zin voor stijl en voor (waardevolle) traditie dient naast broederschap het gildeleven te kenmerken. Sinds de kleurige Kringgildedag georganiseerd door het krachtig herleefde St. Lucia-gilde van Steensel op 10 mei j.l. hebben we op dit stuk weer een paar lessen geleerd van oude en van jonge gildebroeders, in het negatieve evenzeer als in het positieve.

Beginnen we met het laatste dan is het om onze grote voldoening te uiten over de zorg die met name jonge gildebroeders tegenwoordig aan de dag leggen voor de documentatie van hun gilde. Er zijn er die daar blijkbaar vrijwel geheel hun vrije tijd aan besteden, mappen vol knipsels aanleggen of ze in volgorde inplakken, albums met aftekening van alle konings- en prijzenschilden en met alle andere vaak waardevolle gildestukken vullen, inventarislijsten en naamlijsten met functies en jaartallen opstellen en kostelijke plakboeken vervaardigen waarin foto's aanvullen wat het voorgeslacht slechts in beschrijving voor het nageslacht overleveren. Een enkele keer treffen we in een archief van Rijk of gemeente wel een vrij jonge gildebroeder die met cindeloos geduld oude stukken napluist, ze laat fotocopieren en er een uitgetikte „vertaling” bij doet waardoor een belangwekkende gildegeschiedenis in eigen bezit valt na te gaan. Onze gilden kunnen zulke leden niet dankbaar genoeg zijn.

Daar staat tegenover wat we van een oudere gildebroeder moesten horen over een vorm van onsportiviteit die we onder gilden ondenkbaar achten. Het was niet enkel voorkomen bij een bepaald gilde maar het zou volgens onze zegsman ook op andere wedstrijden gebeurd zijn. Men raadt het al: het gaat om de veelbegeerde koningstitel. Als die niet behaald wordt in een uitsluitend

sportieve kamp is hij volstrekt waardeloos en dient hij niet erkend te worden. Terecht zijn de meeste gilderoeders er fel op maar deze begeerte behoort er hen van te weerhouden er zich met anders dan schietgeweld van meester te maken. Een gildebroeder die graag koning wilde worden blijkt het bestaan te hebben toen zijn concurrent de vogel valrijp geschoten had hem toe te voegen: als ik 'm nu niet raak dan schup ik hem eraf. Hij miste, schopte toen tegen de paal en de vogel viel. „Nou ja, hij werd dan wel schoppekoning maar hij was het dan toch maar”, besloot onze zegsman berustend.

Het is ons een raadsel dat een gilde-overheid een aldus behaalde titel erkend heeft. Zo'n „schoppekoning” behoorde op staande voet geroyeerd te worden en in elk reglement op het koningschieten zou een bepaling moeten worden opgenomen dat slechts door een schot de vogel omlaag en de schutter in het koningschap gebracht mag worden. Zou zo iets bij een wedstrijd plaats hebben dan zou de beste sanctie zijn het uitsluiten óók van het gilde dat dermate onsportieve leden telt, afgezien nog van de disqualificatie van de schutter zelf. De besturen zullen na deze ervaring wel zo verstandig zijn het reglement desnodig te verfijnen. Een gilde zonder discipline — een moeilijk begrip in een tijd die zo sterk aan tuchteloosheid lijdt — ondergraaft het eigen bestaan. Juist nu we telkens opnieuw kunnen zien hoe het waardig optrekken van een gilde in vergelijking met nog maar enkele jaren geleden steeds beter en mooier geworden is, juist nu moet ook het innerlijk, het karakter van de deelnemers een weerspiegeling van de ordelijkheid zijn. Het alweer moeilijk geheten begrip zelfbeheersing — hoort u daar nog wel ooit over preken? — siert nog altijd de ware gildebroeder.

Waalre

S. H. A. M. Zoetmulder

Brabants Gildezilver X

DRS. W. H. TH. KNIPPENBERG
(Vervolg van pag. 61, jaargang 1969)

Geldrop. In De Heemkronyk van de kring „De Heerlijkheid Heeze-Leende” (8, 1969, p. 12-20) geeft de heer A. Jansen een zeer uitvoerig en gedocumenteerd overzicht van de geschiedenis en de zilverschat van het Gilde van St. Catharina en St. Barbara te Geldrop. Dit gilde wordt in 1649 vermeld, maar daar het in 1729 reeds 51 schilden bezat, moet het zeker heel wat ouder zijn. Te Geldrop bestond in 1649 ook het Sint Jorisdigilde, terwijl een Sint Anthoniusgilde toen reeds was uitgestorven.

Sint-Oedenrode. In Heemschild van de kring „De Oude Vrijheid” (1969, p. 3-6 en 18-21) zijn door mij enige gegevens gepubliceerd over „Voormalige gilden te Sint-Oedenrode”. In 1800 bestonden er nog vijf gilden, van Sint Joris, St. Barbara, St. Catharina, St. Petrus en St. Anthonius; dit laatste gilde, in 1608 genoemd, verloor zijn

zilver, doordat een pastoor het liet omsmelten. Van St. Joris, in 1671 genoemd, is een koningsschild uit 1851 bewaard gebleven. De gilden van St. Catharina en St. Barbara bestonden reeds vóór 1518; van St. Catharina is in particulier bezit een 16e eeuwse vogel en de patroonsplaat met een beeldje van de patrones, terwijl eveneens van het Sint-Barbaragilde een keten met een oude vogel en een medaillon, waarop St. Barbara staat afgebeeld, behouden is. (zie Gildetrom 8, 1963, p. 393).

Tilburg. 1. Sint-Barbaragilde. Hoe moeilijkheden tijdens de Hervorming ontstonden, blijkt uit het volgende verslag uit Tilburg 1633: „Den 4 Dec. sijnde de dagh van St. Barbel, hebben de GILDEBROERS VAN BARBEL de beest gespeeld, sijn op den Toorn geklommen, beyerden en luyden met de klokken, tot dat ik in de kerke komende om te prediken, de deure van den Toorn toesloot; doe saten sy daar een

tijdt lang als gevangen. De coster wilde haar uytlaten, 't welk ik verboodt so dat sy door koude en onpatientigheyt gedwongen sijnde, haar selven langst een koorde hebben nedergelaten, terwijl wy songen" (Taxandria 15, 1908, p. 208).

2. Sint Catharinagilde. Dit gilde richtte in 1483 een altaar voor de H.H. Margaretha en Catharina op (Van Heidorp tot Industriestad, 1955, p. 82, 84-85). Waarschijnlijk waren het broeders van dit gilde, die in 1633 het volgende uithaalden: „Den 24 Nov. hebben eenige de klokken geluyt ter eeren van St. Catrina, welkers dagh daar op volgde; als ik de kerk hadt toegeslooten, sijnde door een Gat in de kerk gecloppen en hebben alsoo tot 's avonds laat met de klokken geramelt, sonder dat ik 't kon beletten" (Taxandria 15, 1908, p. 207).

3. Heilig Sacramentsgilde. In 1578 bestond te Tilburg ook zulk een gilde (Van Heidorp tot Industriestad, 1955, p. 84); over deze Sacramentsgilden, die soms kerkelijke broederschappen bleven, maar elders zich met schuttersgilden verenigden, te Beugen, Bergeyk, 's-Hertogenbosch, Hoogeloon, Hulsel, Nuenen, Oirschot, Oisterwijk, Rijsbergen, Terheyden, Vessem, Zundert en Hilvarenbeek, schreef Dr. H. A. M. Ruhe een uitvoerig artikel (Brabants Heem 15, 1963, p. 100-118); cf. 18, 1966, p. 141: Dommelen).

4. Sint-Sebastiaangilde. De oudste vermelding van een Broederschap of Gilde van St. Sebastiaan is te vinden in een testament uit 1540 (Van Heidorp tot Industriestad, 1955, p. 85). Op 23 sept. 1617 en in 1652 kreeg dit gilde nieuwe kaarten (J. A. J. Becx, De Gildetrom 15, 1968, p. 7-8 en 22). De kaart van 1617 werd in 1867 herdacht met een 250-jarig jubileumfeest. Het gilde bloeide nog en op 16 okt. 1851 had koning Willem III aan het gilde het predikaat „Koninklijk" verleend. Maar het laatste koningsschild van Louis Franken is uit 1878, op 18 aug. 1892 was de laatste bijeenkomst van de leden en op 18 dec. 1926 overleed de laatste gildebroeder. Reeds een half jaar later, in 1927, werd op de Heikant een nieuw gilde van St. Sebastiaan opgericht en bij het inschieten van de nieuwe schutsboom lieten de gildebroeders van St. Willibrordus te Berkel zich niet onbetuigd (A. J. A. C. van Delft, Tilburg met omgeving, 1931, p. 197); dit gilde schijnt echter niet lang bestaan te hebben.

Vanaf 1961 werden pogingen ondernomen het slapende gilde weer te doen herleven. Nadat de heer Theo B. Donders, kleinzoon van de laatste gildebroeder Jozef Donders, op 3 april 1965 het gildezilver en enige bewaarde documenten aan het gemeentebestuur van Tilburg had afgestaan, werd op

15 febr. 1966 door de initiatiefnemers de heren Th. B. Donders, J. C. M. M. Bressers, C. L. H. van Dun, K. J. Pessers en de heer A. J. M. Jacobs, die alles had voorbereid, een voorlopig bestuur gekozen. Op 7 nov. 1966 volgde in de stadsschouwburg een tweede bijeenkomst, waardoor het gilde weer actief kon gaan optreden; een jaar later, op 2 dec. 1967, werd het „Koninklijk Handboogschuttersgilde St. Sebastiaan te Tilburg" opgenomen als lid van de kring „Het Kwartier van Oirschot". Intussen hadden zij op 20 jan. 1967 voor het eerst weer de patroondag gevierd en op 24 sept. van dat jaar waren zij, begeleid door de Tilburgse gilden St. Joris en St. Dionysius, hun koning gaan schieten; Sjef van Delft werd de eerste nieuwe koning. Burgemeester Mr. C. J. G. Becht bood een herinneringsschild aan voor deze dag, terwijl pastoor F. Tilman, in wiens pastorietuin de schutsboom voor deze gelegenheid was opgesteld, een schild aanbod met zijn familiewapen. Als gildehuis is het bekende „Boerke Mutsaers" gekozen (A. Jacobs, De Gildetrom 1966, p. 570, 593, 633, 690, 693).

Het fraaie koningszilver bestaat uit een keten, een oud rond juweel, een ovale patroonsplaat, drie vogels en 35 schilden. De gildetrom (240 gr.) is samengesteld uit zes rijk versierde grote rechthoekige schakels; vermoedelijk is dit de keten, die door koning Willem II en zijn gemalin beschikbaar was gesteld voor een nationaal concours te 's-Gravenhage in 1847 en die door St. Sebastiaan aldaar werd verworven. Het juweel, een medaillon met drie beeldjes van Sebastiaan en twee boogschutters, alle op consoltjes en gemonteerd op een vergulde ronde plaat, is gevat in een zilveren omlijsting (middellijn 9½ cm). Dit stuk is niet gemerkt, maar omdat Sebastiaan de benen heeft gekruist als symbool van de komende dood (cf. W.K. in Brabantia 10, 1961, p. 38), behoort het tot het oudste bezit en is waarschijnlijk nog uit de 16e eeuw; de ketting en de kroon zijn echter veel jonger en de kroon is gemerkt met P L 23 (= P. Lombarts, zilversmid Tilburg 1840-85).

De patroonsplaat (28 x 16 cm), met ketting (310 gr.), bestaat uit een verguld zilveren schild, waarop een in hoog reliëf gedreven afbeelding van St. Sebastiaan is gemonteerd; volgens de twee Belgische merken dateert deze plaat uit het midden van de 19de eeuw.

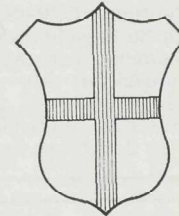
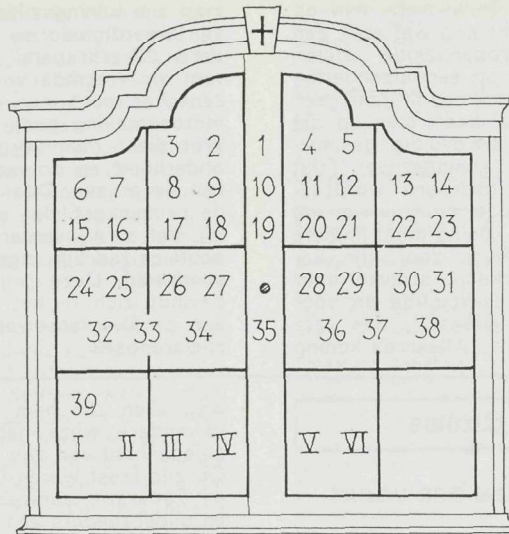
Aan een derde ketting hangen een grote en twee kleinere gekroonde vogels, terwijl de twee laatste zijn verbonden door een ketting met een handboog en een pijl (110 gr.); alle vogels hebben een onbekend meesterteken, dat ook voorkomt op een koningsschild uit 1775. (wordt vervolgd)

De Prijzenkast

Het is merkwaardig, hoe verschillend er bij de gilden gehandeld wordt met hun in de loop der jaren behaalde prijzen. Soms heeft

men dit waardevolle prijzenbezit zelfs verloren verwaarloosd, maar gelukkig prijkt in menig gildehuis nog een prijzenkast met deze verworven trofeeën. Het ligt eigenlijk voor de hand, dat die tekens van behaalde successen aldus permanent worden uitge-

St. Jorisgilde Hilvarenbeek

Inventaris van de Prijzenkast

EREKRUISEN :

1. 1873	DIESSEN	St. Joris	Ereprijs wedstrijd met de kruisboog
2. 1879	GOIRLE	St. Joris	Ereprijs
3. 1881	TILBURG	St. Joris	Ereprijs
4. 1882	GOIRLE	St. Joris	Ereprijs

EREMEDAILLON :

5. 1904	HILVARENBECK	St. Joris	Hoofdman C. Mallens (1879—1904)
---------	--------------	-----------	---------------------------------

PRIJSMEDAILLES :

6. 1910	HILVARENBECK	St. Joris	Gildefeesten (koningschieten) (Medaille van H.M. Koningin Wilhelmina)
7. 1920	TILBURG	St. Dionysius	2e prijs: Grootste gilde
8. 1920	TILBURG	St. Dionysius	3e prijs: Schoonste oude platen
9. 1921	MOERGESTEL	St. Sebastiaan	1e prijs: ?
10. 1921	MOERGESTEL	St. Sebastiaan	1e prijs (Standaardrijden?)?
11. 1921	MOERGESTEL	St. Sebastiaan	2e prijs: ?
12. 1923	OIRSCHOT	St. Sebastiaan	Standaardrijden?
13. 1928	HILVARENBECK	St. Joris	Gildefeesten (1328—1928)
14. 1935	's-HERTOGENBOSCH	750-jaar stad	Stadfeesten (1185—1935)

GELAUWERDE PRIJZEN :

15. 1927	MOERGESTEL	St. Catharina	1e prijs: Oudste papegaai
16. 1927	MOERGESTEL	St. Catharina	1e prijs: Oudste schild
17. 1927	MOERGESTEL	St. Catharina	1e prijs: Standaard V(aandel)
18. 1930	MOERGESTEL	St. Joris	Oudste papegaai
19. 1930	MOERGESTEL	St. Joris	1e prijs: Oudste schild
20. 1930	MOERGESTEL	St. Joris	2e prijs: Schoonste geheel
21. 1930	MOERGESTEL	St. Joris	1e prijs: Standaardrijden
22. 1931	DIESSEN	St. Sebastiaan	Schoonste schilden
23. 1931	DIESSEN	St. Sebastiaan	Oudste schild

PRIJSSCHILDEN :

24. 1948	LAGE MIERDE	St. Sebastiaan	2e prijs: Schoonste geheel in de optocht
25. 1948	MOERGESTEL	St. Sebastiaan	1e prijs: Beste orde in de optocht
26. 1949	VESSEM	St. Lambertus	1e prijs: Standaardrijden
27. 1950	MIDDELBEERS	St. Joris en St. Sebastiaan	Schoonste geheel in de optocht
28. 1950	HILVARENBECK	St. Sebastiaan	Gildefeesten (1450—1950) 1e prijs: Schieten
29. 1954	HILVARENBECK	—	Ter herinnering aan het bezoek van het Corps Diplomatiek aan Hilvarenbeek
30. 1955	WINTELRE	St. Willibrordus	Oudste papegaai
31. 1958	OISTERWIJK	St. Barbara	Mooiste papegaai
32. 1960	LAGE MIERDE	St. Ambrosius	Best onderhouden zilver
33. 1960	LAGE MIERDE	St. Ambrosius	Oudste koningsschild
34. 1960	LAGE MIERDE	St. Ambrosius	1e korpsprijs: Kruisboog op doel
35. 1961	WESTELBEERS	St. Sebastiaan	2e korpsprijs: Kruisboog op doel
36. 1966	HILVARENBECK	St. Sebastiaan	Best onderhouden gildezilver
37. 1966	HILVARENBECK	St. Sebastiaan	2e prijs: Schoonste geheel in de optocht
38. 1968	CASTEREN	St. Willibrordus	Best geschakeld koningszilver
39. 1969	HOOGHE MIERDE	St. Joris en St. Ambrosius	Best geschakeld koningszilver

KONINGSKRUISEN :

I ?	(1955 Kringdag WINTELRE)	M. Spieringhs (koning 1948—1955)
II 1960	Vrij Gildefeest LAGE MIERDE	W. Simons (koning 1955—1961)
III 1961	Kringdag WESTELBEERS	idem
IV 1966	Kringdag HILVARENBECK	P. Verhagen (koning 1961—1967)
V 1967	Kringdag MOERGESTEL	idem
VI 1968	Kringdag CASTEREN	A. van de Wouw (koning 1967—)

stald in het gildehuis. Toch treft men op gildefeesten in de optocht nog wel eens een gilde aan, waar een zogenaamde „zilverdrager” de prijzenschat op een afzonderlijk vest meedraagt. Persoonlijk ben ik daar geen voorstander van. Zelfs al heeft men op die manier het prijzenzilver zorgvuldig gescheiden gehouden van het koningszilver (dat alleen door de koning gedragen wordt!), dan nog sticht die methode maar verwarring bij de toeschouwers. De koning moet immers duidelijk herkenbaar blijven door zijn koningszilver. Als we werkelijk streven naar een zinvolle — tevens eenvoudige en voor iedereen duidelijke — gildestijl, dan late men de prijzen liever thuis! Alleen de koning

mag zijn koningszilver dragen als teken van zijn waardigheid en reeds daarom zijn verdere „zilverdragers” in een gilde te beschouwen als vreemde vogels! Ook van de prijzenschat moet men aldus geen wandelende tentoonstelling gaan maken!

Wel dient men zorg te besteden aan het onderhoud en zo nodig aan de restauratie van de prijzen. Daar hoort dan een passende prijzenkast met een duidelijke inventaris bij. Van zo'n inventaris, waar de prijzen naar soort en tijd zijn ingedeeld, staat hierbij een **voorbeeld**. Deze prijzenkast met inventaris bevindt zich in het gildehuis „Kempenhof” aan de Diessenseweg te Hilvarenbeek.

J. A. J. Beex

Federatie Nieuws

JUBILEUM MATH. VAN DER VOORT

De secretaris van Kring Kempenland, tevens secretaris van de Federatie dankt langs deze

weg allen, die hem op 27 februari op een of andere wijze hebben gelukgewenst ter gelegenheid van zijn 25-jarig ambtsjubileum. Op zijn feest waren bestuursleden van Kring en Federatie aanwezig, alsmede overheden en gildebroeders van tal van gilden. Zij allen hebben ervoor gezorgd dat het een onvergetelijke dag voor hem is geworden.

Nieuws Kwartier van Oirschot

GESLAAGDE KRINGDAG TE WINTELRE

Gedurende de plechtige Gildenmis in de parochiekerk van St. Willibrordus, Wintelre: Koningen flankeren de celebrant, vaandels en trommen links en rechts van het altaar; rechts het Gilde St. Willibrordus voor de eerste maal in de nieuwe Gildecostuums.

van ver-
nou-
prij-
nde

het
atie
sen-
aris
aar
een
aris
iof"

„Het Gilde St. Willibrordus in Wintelre viert zijn 650-jarig bestaan, wat een leeftijd en nog altijd jong en enthousiast! Het Gilde zal dit feest luisterrijk en waardig vieren; het heeft zich grote offers getroost voor de vernieuwing van de Gildecostuums van zijn leden: wat een prachtig gezicht zal het weer zijn als zoveel zuster-gilden met de jubilaris in Wintelre het gildefeest komen vieren en opluisteren: wat zijn wij gelukkig, dat wij in onze Brabantse dorpen deze gilden hebben kunnen behouden", zo schrijft burgemeester A. J. M. Smulders in zijn voorwoord van de feestgids.

Ja, het wás luisterrijk, het wás waardig, het wás prachtig, en inderdaad kunnen wij ons gelukkig prijzen met dit uitstekend voorbereide en uitgevoerde gildefeest, welke ongetwijfeld een ereplaats toekomt in de rij van Kringdagen, welke in het Kwartier van Oirschot hebben plaats gevonden; het was fraai weer, de opkomst indrukwekkend, de organisatie rimpelloos: wat wil men nog meer? Met uitzondering van de ontvangst van Hoofdliden en Koningen, welke wel wat aan de summere kant was, daarbij in een weinig toepasselijke entourage, kunnen Hoofdman Klessens en secretaris van Aaken en hun vele medewerkers, met uitzonderlijke voldoening terugzien op een bovenmate geslaagde Kringdag, hetgeen allen, die er geweest zijn, ongetwijfeld zullen beamen. Het bestuur van de Kring is het Gilde St. Willibrordus voor deze prestatie zeer erkentelijk vanwege zijn belangrijke bijdrage aan de saamhorigheid en vriendschapsbinding tussen alle 35 opgekomen gilden, welke van genoemde Kring deel uitmaken. (zie ook p. 35).

UITSLAGEN KRINGDAG 1970

Gekostumeerd: 1 no. 29 Gilde O.L. Vrouw Broederschap, Oirschot.
Optocht ongekostumeerd: 1 no. 25 St. Willibrordus, Alphen; 2 no. 30 St. Joris, Hilvarenbeek; 3 no. 24 St. Sebastiaan, Westelbeers.
Ordelijkste geheel in de optocht: 1 no. 25 St. Willibrordus, Alphen.
Mooiste levend uitgebeelde patroonheilige: 1 no. 29 O.L. Vrouw Broederschap, Oirschot; 2 no. 18 St. Sebastiaan en St. Barbara, Moergestel.
Mooiste trom: 1 no. 35 St. Barbara, Oisterwijk.
Mooiste nar: 1 no. 30 St. Joris, Hilvarenbeek.
Beste standaardruiter in de optocht: 1 no. 25 St. Willibrordus, Alphen.
Best onderhouden gildevaandel van vóór 1945: 1 no. 7 St. Dionysius, Tilburg.
Best onderhouden gildevaandel van na 1945: nr. 8 Sancta Barbara, Oirschot.
Best onderhouden Standaard: no. 36 St. Joris, Tilburg.
Best onderhouden Koningszilver: no. 4 St. Joris, Goirle.
Best geschakeld Koningszilver: no. 30 St. Joris, Hilvarenbeek.
Best onderhouden prijzenzilver: no. 22 H. Sacramentsgilde, Hulsel.
Standaardrijden op het terrein: 1 no. 25 St. Willibrordus, Alphen; 2 no. 24 St. Sebastiaan, Westelbeers.
Vendelen vaandelafdeling: A. Smetzers, O. L. Vrouw Broederschap, Oirschot.
Vendelen klasse A: 1 W. de Laat, St. Sebastiaan, Diessen (bij loting); 2 Fr. Louwers, St. Sebastiaan, Oirschot.
Vendelen klasse B: 1 W. Bruurs, St. Sebastiaan, Diessen; 2 J. Lendering, St. Sebastiaan, Hoogeloon.
Vendelen klasse C: 1 F. Verhoeven, St. Willibrordus, Alphen; 1 H. Oomen, St. Willibrordus, Alphen; 2 L. Schellekens, St. Catharina, Haaren; 2 W. Driessen, St. Willibrordus, Alphen; 3 H. Smetzers, O. L. Vrouw Broederschap, Oirschot; 3 H. van Rooij, St. Joris, Hoogeloon; 3 H. van Erve, St. Sebastiaan, Moergestel; 3 A. Broekhoven, St. Mauritius, Goirle.

Vendelen individueel junioren: 1 A. Rommen, St. Willibrordus, Alphen.
Groepsvendelen: 1 no. 25 St. Willibrordus, Alphen; 2 no. 10 St. Sebastiaan, Diessen; 3 no. 23 St. Lambertus, Vessem.
Groepstrommen op Gildetrom: 1 no. 25 St. Willibrordus, Alphen; 2 no. 27 St. Sebastiaan, Hoogeloon.
Marslaan en roffelen op gildetrom: 1 W. van de Buijs, Alphen; 2 K. van Zon, Alphen; 3 W. Janssen, Alphen.
Groepstrommen op muziektrom: no. 17 St. Brigida, Netersel.
Marslaan en roffelen op muziektrom voor tamboers beneden 16 jaar: 1 W. van den Heuvel, Hoogeloon; 2 W. van de Pas, Hoogeloon.
Beste Drumband op het terrein: 1 no. 11 St. Joris, Hoogeloon; 2 no. 33 St. Willibrordus, Casteren.
Korpsprijs handboog op wip: no. 14 St. Sebastiaan, Lage Mierde; Kampioen: M. Nouwens, St. Sebastiaan, Diessen; Koningskruis: P. Laureisen, St. Willibrordus, Alphen.
Korpsprijs handboog op doel: St. Sebastiaan, Westelbeers; Viertal: St. Sebastiaan, Westelbeers; Kampioen: W. v. d. Zande, St. Sebastiaan, Middelbeers; Koningskruis: P. Liebregts, St. Willibrordus, Casteren.
Handboog op wip personeel: 1 A. van Tilburg, St. Willibrordus, Alphen; 2 C. van Gils, St. Sebastiaan, Diessen; 3 L. Cranincks, St. Sebastiaan, Diessen.
Handboog op doel personeel: 1 L. Hermans, St. Joris, Middelbeers; 2 W. v. d. Zande, St. Sebastiaan, Westelbeers; 3 A. Tuurlings, St. Willibrordus, Casteren.
Kruisboog op doel: Korpsprijs: St. Joris, Tilburg; Viertallenprijs: St. Joris, Goirle; Kampioen: Jos Hamers, St. Joris, Goirle; Koningskruis: H. van Lieshout, St. Joris, Tilburg.
Personeel kruisboog op doel: 1 M. van Puijenbroek, St. Joris, Goirle; 2 A. van de Wouw, St. Ambrosius, Lage Mierde; 3 Ant. van de Wouw, St. Joris, Hilvarenbeek.
Kruisboog op wip: Korpsprijs: 1 St. Joris, Oirschot; 2 St. Sebastiaan, Westelbeers; 2 Sancta Barbara, Oirschot; 3 St. Brigida, Netersel; 3 O.L. Vrouw Broederschap, Oirschot; 3 St. Joris, Hoogeloon.
Personeel kruisboog op wip: 1 M. van Loon, St. Joris, Oirschot; 2 Ant. Habraken, St. Joris, Oirschot; 3 A. Castelijns, St. Joris, Hoogeloon; 4 A. van de Vondevort, St. Joris, Oirschot; 5 W. Schilders, St. Joris, Oostelbeers; 6 A. Timmerman, St. Joris, Oostelbeers; 7 Th. de Bressers, St. Joris, Oirschot; 8 F. van de Loo, St. Barbara, Oirschot; 9 Jos. v. Genuchten, St. Joris, Oirschot.
Kruisboog op wip viertallen: 1 St. Joris, Oirschot; 2 St. Joris, Oirschot; 3 St. Sebastiaan, Westelbeers; 3 O. L. Vrouw Broederschap, Oirschot; Kampioen: Ant. Aarts, O.L. Vrouw Broederschap, Oirschot; Koningskruis: Th. de Bressers, St. Joris, Oirschot.
Voetboog korps viertal: no. 5 St. Odolphus, Best.
Voetboog personeel: 1 J. Priems, St. Joris, Tilburg; 2 J. Vermelis, St. Joris, Tilburg; 3 Mr. Ros, St. Odolphus, Best.
Geweerd Gildekorprijs: 1 no. 23 St. Lambertus, Vessem; 2 no. 13, St. Mauritius, Goirle; 3 no. 7 St. Dionysius, Tilburg.
Personeel geweer op wip: 1 F. Nijs, St. Lambertus, Vessem; 2 J. de Jong, St. Lambertus, Vessem; 3 P. Swaanen, St. Lambertus, Vessem; 4 A. van Broekhoven, St. Mauritius, Goirle; 5 F. Thomas, St. Dionysius, Tilburg.
Geweerd viertallen: 1 no. 23 St. Lambertus, Vessem; 2 no. 23 St. Lambertus, Vessem; 3 no. 13 St. Mauritius, Goirle; Kampioen geweer: L. Luitjen, St. Lambertus, Vessem; Koningskruis geweer: C. Sante-goeds, St. Mauritius, Goirle.

KONINKLIJK ZILVER VOOR HOOFDMAN PIET LIEBREGTS

Piet Liebregts, thans 75 jaren oud, Hoofdman van het Gilde St. Lambertus, Vessem, ruim 50 jaar Gildebroeder, waarvan 20 als Hoofdman, tevens lid van het bestuur van de Kring Het Kwartier van Oirschot sinds 1959, werd op de verjaardag van H. M. Koningin Juliana de zilveren Oranje Nassau opgespeld door Burgemeester A. J. M. Smulders van Vessem, en terecht, wanneer men bedenkt, wat de gedecoreerde behalve voor

zijn geliefde Gilde ook voor de Vessemse gemeenschap heeft betekend en dat gedeeltelijk nog doet! Behalve verschillende plaatselijke activiteiten waaraan ook al jubilea te pas kwamen, was hij de oprichter van de landelijke rijvereniging St. Lambertus en diende deze bloeiende vereniging veertig jaar als bezielend Commandant; ook de bejaarden hadden zijn warme belangstelling, hetgeen resulteerde in de door hem opgerichte Bejaardenbond Vessem, ca. 8 jaar geleden, terwijl hij daar nog steeds de actieve voorzitter van is. Maar in het bijzonder weten wij, wat hij voor het gildewezen betekent, hetgeen behalve zijn Hoofdmanschap en Kringbestuurder zijn, o.m. tot uiting komt in zijn functie van voorzitter schietcommissie geweer van de Kring. Als er één onderscheiding op zijn plaats geweest is, dan is dit toch wel zeker het geval bij deze oprechte, hartelijke en behulpzame mens, die Piet Liebrechts heet! Nog vele jaren! Red.

ROND DEN ORSKOTSE TOREN

Ditmaal moet men het letterlijk opnemen: Rond d'n Orskotse Toren! Sancta Barbara, momenteel dacht ik wel het waardigste gilde van Oirschot, vierde op zondag 24 mei 1970 zijn vrij gildefeest. Een werkelijk feest! Een feest in de Gildehoofdstad! Rond d'n Orskotse Toren. Op zo'n dag bloeit je gildehart open, maar ook de harten van buitenstaanders worden geroerd door het schouwspel van kleur en fleur en door de broederlijke

eensgezindheid en vriendschap. Waar kan zulk een festijn beter gehouden worden dan in Oirschot. Een entourage om zonder chauvinisme trots op te zijn. Het marktplein met zijn schitterende achtergrond van kerk en toren, geflankeerd door het raadhuis, lijkt, neen is, geschapen juist voor dergelijke gildefeesten. Mooier kan het haast niet. Iedereen, de gildeman en de toerist, heeft genoten van de weldadige sfeer, welke gildebroeders met hun veelzijdige en toch gelijk-achtige attributen en kentekenen rondom zich verspreiden.

Het feest, het echte feest, begon al 's morgens in de St. Pieterskerk. Een stichtende H. Mis, opgedragen door de zeereerw. heer Pastoor G. Renders. Het „priesterkoor" was omgetoverd tot een „gildekoor", waarin de voorgaande priester weliswaar middelpunt was, maar waarin de gildebroeders met vaandels en gildetrommen overheersten. Wat de markt is voor het buitenfeest, dat is de St. Pieter voor het binnenfeest! Beiden kunnen met elkaar wedijveren met een omgeving welke als „aangemeten" bestempeld kan worden. Aangemeten, aangepast, passend!

Dan de groet, de vendelgroet voor de autoriteiten. Dat vond plaats voor dat ander juweel: het pronkjuweel van een Raadhuis onder de stralende zon; met als achtergrond de kastanjes met „brandende" kaarsjes. Zeer schoon!

Na afloop van de koffietafel komt de bloem van de guld, het puikbeste, bijeen op de ere-wijn onder het Raadhuis, in de Raadhuiskeider. Weer zo'n uitgesproken plek om al het zilver om de schokschouderende mannen te bevatten. Mannen behangen met koningszilver met beplumde breedgerande hoeden en bloedrode sjerpen. Met middeleeuwse costuums en met de gildestaf, de een al mooier dan de ander, in de hand. In grove handen, in werkhanden, in fijngevormde en goedonderhouden handen, in kantoorhanden, in echte knuisten. De handen alleen al zijn afspiegelingen van de veelheid, de veelsoortigheid van gildebroeders. Gildebroeders zijn mensen van diverse pluimage! Ook dat is mede het schone van gildebroeders, van de guld.

's-Middags de optocht. Gilde na gilde in een niet te beschrijven veelheid van kleur, een lint van vendelende en trommende gildebroeders met hier en daar een gildezuster. Met standaardrijdende ridders in zonnekaatsende harnassen of in rijk gedrapeerde mantels. Een optocht van ordelijk gaande broeders en afgewisseld door gilden, die het wat gemoedelijker opnemen en het wat „losser", wat zorgelozer houden. Dat is weer verscheidenheid in eenheid; dat is iets karakteristieks; dat is juist aantrekkelijk.

De straten, welke (hebt ge dat ooit opgemerkt?) zo verrassend plotseling met een flauwe bocht de markt bereiken; al die straten en de markt zijn omzoomd door enthousiastelingen, welke de gildebroeders vriendelijk en bewonderend bekijken. Wat mij steeds opvalt? Velen uit het publiek kunnen zo glimlachend, zo begrijpend, de gildebroeders toeknikken! Zo in de trant van: „we begrijpen het wel, we zien het wel, ge bent weer in je goeie doen". Dat zal er straks gaan spannen, straks als alles achter de rug is en men zijn eigen gang kan gaan! Zo is het misschien wel een beetje; maar niet meer zoals voor enkele tientallen jaren dacht ik. Wat mij ook opviel? Waar zijn de narren gebleven? Is er één geweest? Ik miste ze. Gildeoverheden: zie de narren erbij te houden; ze horen erbij!

Na een niet te lange tocht door Oirschots hoofdstraten bereikt men weer de markt, waar nu de autoriteiten het defilé afnemen nadat zij lovende woorden gesproken hebben over de organisatie en over het gildewezen in het algemeen. Wederom reikhalzen de mensen, die toch vooral niets willen missen. Zelfs boven op de toren ontwaart men kijkers. Het is een pracht van een kijkspel. De zon doet extra haar best; of wil zij het zelf goed bekijken? 't Is meer dan het bekijken waard; men kan zich volzuigen, volpuren aan al het overdadige schoon, aan de massale opmars en de overweldigende gezamenlijke vendelgroet, maar ook vele eenlingen zijn het bewonderen waard. Er wordt dan ook niet alleen met de ogen gekeken; neen van alle kanten schiet men foto's om straks te kunnen nagenieten. Zo iets kan men nooit vergeten! Waar vele gildebroeders zich nu op gespitst hebben kan nu beginnen: het strijden om de talloze zilveren schilden. In willekeurige volgorde, ditmaal de broeders van al de gilden doorheen gemengd, als het ware ordeloos, trekt men naar de Korenaar, waar de schutsbomen en de doelplaten staan te wachten. De juryleden voor de trommelaars en de vendeliers zitten gereed en het vele kostelijke koningszilver, de kostbare vendels en 'n enkel gilde-archief liggen en staan in alle pracht klaar en het is een bijzonder moeilijke taak dit te beoordelen. Het wedijvert in schoonheid, in pracht en praal.

Th. A. van de Loo

Berichten van de Gilden

ST. SEBASTIAAN, DIESSEN: Op 17 oktober 1969 beleefde onze vendelier Jan Plasmans een van zijn grote dagen in het leven, zijn huwelijksdag met mej. van Aaken uit Vessem. Door het vendelkorps van St. Sebas-

tiaan werd deze dag mede opgeluisterd; wij wensen het bruidspaar vele jaren een gelukkig samenzijn.

(nagekomen bericht - red.) De secretaris.

ST. MAURITIUS, GOIRLE: Op zondag 5 april was het de eerste schietwedstrijd van het nieuwe seizoen. Om circa 2 uur sprak de hoofdmans de aanwezige gildebroeders een woord van welkom toe. Ondanks het minder goede weer, werd er behoorlijk goed geschoten. Na twee rondes geschoten te hebben was het Tinie Scholtze die met een goed gericht schot de eerste vogel naar beneden schoot.

Het duurde daarna ook niet lang of Wim van Gils haalde no. 2 naar beneden en kort daarop was het Ad Rijnen die no. 3 voor zijn rekening bracht.

De troostprijzen waren voor de koning C. Santegoets, J. Verhagen en H. Lambregts. Nadat de gildebroeders wederom in het gildehuis aanwezig waren, sprak de hoofdmans een woord van dank voor deze sportieve middag en rijkte hij aan de winnaars de prijzen uit. De Hoofdmans, J. Verhagen.

ST. JORIS, TILBURG: Hoofdmans J. C. J. A. M. Vermelis vierde op 23 april onder grote belangstelling en met een klinkende receptie in het Gildehuis zijn 25-jarig Hoofdmanschap.

ST. DIONYSIUS, TILBURG: Op 30 maart spelde Hoofdmans Tobias Heerius in aanwezigheid van alle leden, gildebroeder A. van de Poel het Gouden Insigne op, vanwege 45 jaren trouw gildelid, waarbij hij de jubilaris met welgekozen en toepasselijke woorden gelukwensde, waarbij het gehele gezelschap zich van harte aansloot.

ST. JORIS, HILVARENBEEK: Tot opvolger van de onlangs overleden hoofdmans A. van Roermund werd op 11 mei in een bijzondere algemene vergadering bij volstreekte meerderheid gekozen de gildebroeder G. Bosmans, die vervolgens op 8 juni als hoofdmans plechtig werd geïnstalleerd.

Deze kan bij de vervulling van de hem toevertrouwde taak rekenen op de onmisbare steun en medewerking der gildebroeders. De geleidelijke opgang van het St. Jorisgilde moge aldus onder de nieuwe hoofdmans G. Bosmans doelbewust worden voortgezet!

J.B.

29

H. SACRAMENTSGILDE, HULSEL: Groot feest in Hulsel op 13 juni: drie gildebroeders tegelijk 50 jaar lid! De grote mannen waren C. Roest, G. Hermans, en Gildezuster Hermans-Paridaans. Des ochtends H. Mis, de gehele dag feest en grootse huldiging des avonds in het Gildehuis, café Maas.

SCHILDERIJ VAN ST. JORIS

In de kerk van Moergestel hangt een schilderij, toebehorend aan het Gilde St. Joris. Het was een compacte zwarte massa geworden, waarvan slechts enkele delen herkenbaar waren als: een helm en delen van een paard.

Het is de verdienste van wijlen Pastoor H. v. d. Boogaard, die op aanraden van een vriend het schilderij ter restauratie gaf aan de heer Ern. Grips, kunstschilder te Vught. Genoemde kunstenaar was nieuwsgierig naar de voorstelling en de maker.

Er kwam te voorschijn de naam A. de Lelie Ao. 1797 en de voorstelling bleek te zijn St. Georges te paard, die met een lans de draak doorsteekt.

Na volledige restauratie blijkt het een prachtstuk te zijn.

Wij vernemen, dat A. de Lelie is geboren te Tilburg in 1755 en is overleden te Amsterdam in 1820. Van hem hangen schilderijen in verschillende musea o.a. in het Rijksmuseum te Amsterdam.

v.E.

ST. JORIS, HOOGELOON: In memoriam

Willem Pluys. Op 23 januari overleed te Hoogeloon op 90-jarige leeftijd, ons oudste gildelid, en tevens de oudste inwoner van Hoogeloon, gildebroeder Willem Pluys.

Op 11 oktober 1904, 25 jaar oud, werd hij als lid ingeschreven; na ruim 50 jaar trouw lidmaatschap en goed gildeman, werd hij op 17 november 1955 tot

Ouderling benoemd en ontving hij de Gildestok, die hem tot steun zou dienen in zijn verdere leven. De overledene werd met gilde eer op 27 januari op het parochieel kerkhof te Hoogeloon ter aarde besteld. Moge hij rusten in vrede.

In 1969 overleden te Hoogeloon onze leden Piet Swaanen, op 16 januari, mevrouw Snelers-Becx, 22 juni.

De secretaris, P. C. Goossens

ST. BARBARA, OISTERWIJK: Het gilde verloor in Jacques Bongerts één van zijn trouwste leden, en daarbij ook zijn oudste lid: Gildebroeder Bongerts was sinds november 1922 lid van St. Barbara, wat alles voor

hem betekende; geboren op 22 mei 1895, kwam hij op 27-jarige leeftijd bij het Gilde, waarvan hij ten tijde van zijn overlijden Ouderling was. Hij zal bij zijn Gildebroeders in dankbare herinnering voortleven.

De secretaris,
J. K. Verbunt.

Gilde O.L. Vrouwe Broederschap organiseert: 4e Antiek-, Kunst- en Vloeiemarkt.

Op 5 september a.s. gaat in Oirschot de inmiddels bekende markt weer draaien en wel voor de vierde maal. Voorgaande jaren waren een groot succes. Maar ook uit Gildekringen vraagt Hoofdman van Nunen medewerking voor het Gilde. Gilde-kunstbeoefenaars en beoefenaarsters schrijft ook eens in voor de afdeling **Kunstmarkt**, evenals de Gilde-broeders uit de Antiek-sector. Vraagt uw inschrijfformulieren aan: telefoon 04997-1228. Trouwens wanneer Gilde broeders nog een bijdrage willen leveren, kijk dan eens in huis en op het erf: alles is welkom voor de vloeiemarkt: oude bakfietsen, serviezen, gereedschappen, kortom alles wat u wilt missen. Ook dit jaar maken wij er weer een groot feest van, werkt u ook mee? wel aan, belt dan: 04997-1228. Hoofdman van Nunen.

Nieuws van Beelland

HET ST. LAMBERTUSGILDE SOMEREN-EIND JUBILEERDE

HET ST. LAMBERTUSGILDE SOMEREN - EIND JUBILEERDE

In de rij der gilden met hun 3-4-5-honderd jarigen maakt het St. Lambertusgilde maar een zeer jeugdige indruk als 't zijn vijf en zeventig jarig bestaan vierde op zaterdag 18 april 1970.

Maar dat nam niet weg dat op die dag heel Someren-Eind in het teken van de feestelijkheden stond.

In de moderne parochiekerk droeg pastoor G. Meyers met oude luister de Gildemis op, ter intentie van de overleden en levende leden van het gilde.

Het Kringbestuur was vertegenwoordigd door de Voorzitter A. Niessen en de leden P. v. d. Berkmortel, Jac. Huybers en M. Hurkmans. Onder de feestelijke koffietafel had de kringvoorzitter een aangename ver-

Terwijl Hoofdman W. Lomans zijn dankwoord uitspreekt, bekijkt Pastoor G. Meyers het juist aangeboden nummer van de Staatscourant; we zien aan de tafel: M. Hurkmans, ere-lid van de Kring, wethouder L. Smits, de Kringvoorzitter, Pastoor Meyers en Voorzitter H. Lammers met echtgenote.

rassing voor 't jubilerende gilde, nl. een fotocopie van de Staatscourant van 1895, waarin het reglement en stichtingsdatum was gepubliceerd. Men wist van horen zeggen dat dit bestaan zou hebben maar men had het nooit gezien. Een pracht aanwinst voor de gilde documentatie.

Voor de feestzaal werd dan de vendelhulde gebracht aan de beide jubilarissen de heren H. Kuipers en P. Köster, die vijf en twintig jaren lid van het Gilde waren.

Voorzitter H. Lammers bood de dames een bouquet bloemen aan en de jubilarissen een herinneringsmedaille, als dank voor de bevoezene diensten.

Op de receptie kwamen afgevaardigden van vele plaatselijke verenigingen, het voltallige kringbestuur en vele gildebroeders uit de omgeving. Ook burgemeester Roels met zijn wethouders verscheen op de receptie om de gelukwensen van het gemeentebestuur aan te bieden, hij dankte het gilde voor zijn activiteiten bij vele gelegenheden traden zij naar voren, om de feestelijkheden in Someren mede op te luisteren.

Groot Someren heeft vele gilden en daar ben ik trots op zei de burgemeester, omdat het gilde een folkloristisch schouwspel biedt, doch tevens toont dat 't géén folklore is, maar paraat is daar waar beroep op hen gedaan wordt. Hij onderstreepte zijn dank met het aanbieden van een enveloppe.

De Harmonie Juliana sloot de receptie met een vrolijk klankenspel, waarbij de voorzit-

ter wees op de prettige samenwerking tussen de beide verenigingen.

Het feest werd besloten door een feestavond in zaal Lomans.

De correspondent van het weekblad Peelland schrijft:

VIJFHONDERD JAAR SINT-JORISGILDE IN SOMEREN

Begustigd door het mooie zomerweer zijn de gildefeesten, welke het Schuttersgilde „St. Joris” uit Someren organiseerde, een mooi succes geworden. Dit 5e eeuwfeest van „St. Joris” begon op zaterdagmiddag 23 mei met een receptie in het gildehuis Stan Janssen, waar vele sympathisanten van hun belangstelling blijk gaven en hun gelukwensen vergezeld lieten gaan van een geschenk onder couvert. De zelfde dag om 7 uur n.m. verzamelden zich de vier Somerense gilden voor een korte rondgang door het dorp, welke eindigde op het feestterrein aan de Dr. Eijnattenlaan. Daar stonden ook enkele kermisattracties opgesteld, alsmede een grote consumptietent. Op de kiosk opende de heer A. Niessen, voorzitter van de kring Peelland, de feestelijkheden en brachten de vier gilden de vendelgroet.

Zondag begonnen de feestelijkheden met een H. Eucharistieviering in de Lambertuskerk. Deze kerkdienst werd bijgewoond door het kringbestuur, burgemeester Roels, Wethouder Vermeulen, de gemeentesecretaris

Van der Biezen, ere-leden en leden van St. Joris, leden van de drie andere Somerense gilden en van het gilde uit Liessel. Zij kwamen met slaande trom de kerk binnen getrokken. De vaandeldragers namen plaats achter de priester op het priesterkoor en tijdens de consecratie werd het gebruikelijke eerbetoon met de vaandels en trommen gebracht. Onder de offerande werd ook weer volgens een oud gebruik een zilveren muntstuk geofferd. Na deze plechtigheid werd t.e.v. pastoor Deveer op het kerkplein de eed van trouw aan het kerkelijk gezag afgelegd.

De genodigden kregen vervolgens een koffietafel aangeboden in zaal De Bruijn en aansluitend was er om half een een officiële ontvangst ten gemeentehuize. Daar ontving burgemeester Roels de koningen, hoofdmannen en de leden van het ere-comité. Tijdens deze bijeenkomst wees de heer A. Niessen op de betekenis van de gilden voor het burgerlijk gezag.

Na deze officiële ontvangst begon er een optocht van de 20 deelnemende gilden. Het kleurrijk vertoon werd langs de route door vele honderden bewonderd.

Op het feestterrein aangekomen opende burgemeester Roels de wedstrijden. De hele middag door was er een levendige belangstelling voor deze gildefeesten en vooral bij de prijsuitreiking was ze groot. De prijzen werden bekend gemaakt door de heer Niessen en burgemeester Roels en mevr. Starrenburg reikte de verschillende schilden uit. De kringvoorzitter bracht ook nog dank aan het organiserend gilde St. Joris en in het bijzonder aan hoofdmann Jan van de Laar, die met zijn assistenten het geheel voortreffelijk had georganiseerd. Als afsluiting van het feest gaf het Tambours- en Jachthoornkorps „St. Petrus-Banden” uit Venray nog een drumbandshow.

De uitslagen van de wedstrijden waren volgens de diverse jury-rapporten als volgt:

Schoonste geheel: 1 St. Anthonius, Lierop 460 p.; 2 O. L. Vrouw, Lierop, 430 p.
Ordelijkste geheel: 1 St. Joris, Deurne 450 p.; O. L. Vrouw, Aarle-Rixtel, 425 p.
Best gaande gilde: 1 St. Hubertus, Liessel, 370 p.
Beste commandant: 1 St. Margaretha, Aarle-Rixtel, 345 p.
Trommen in de optocht: 1 St. Joris, Gemert, 34½ p. (na loting); 2 St. Joris, Deurne, 34½ p. (na loting).
Groepsvendelen: 1 St. Joris, Gemert 40½ p.; 2 O. L. Vrouw, Aarle-Rixtel 39½ p.
Vendelen Vaandelklasse: 1 P. Pennings, St. Hubertus Liessel 54 p.; 2 F. Brouwers St. Anthonius Deurne 53 p.
Vendelen klasse A: 1 H. Engelen St. Joris Deurne 58 p.; 2 G. van Dinther St. Joris Gemert 56 p.
Vendelen klasse B: 1 Th. van den Elzen, St. Anthonius Gemert 49½ p. (na loting); 2 J. van de Ven, O. L. Vrouw, Aarle-Rixtel 49½ p. (na loting).
Vendelen klasse C: 1 J. van Seggelen O. L. Vrouw Lierop 34½ p.; 2 W. Scheepers St. Joris Gemert 30 p.; 3 A. Welten O. L. Vrouw Lierop 28 p.; 4 K. van Rijt, St. Joris Asten 26 p.
Vendelen junioren: 1 F. van Moorsel O.L. Vrouw Lierop 46 p.
Groepstrommen Gildetrom: 1 St. Margaretha Aarle-Rixtel 176½ p.; 2 St. Anthonius Deurne 151 p.
Groepstrommen diverse trommen: 1 St. Joris Deurne 159 p.; 2 O.L. Vrouw Aarle-Rixtel 156½ p.
Trommen Gildetrom: 1 W. Bieman, St. Margaretha Aarle-Rixtel 103½ p.; 2 J. van de Elinden St. Joris Gemert 86½ p.
Trommen muziektrom: 1 Th. van Dinther O. L. Vrouw Aarle-Rixtel 95 p.; 2 M. Otten St. Margaretha Aarle-Rixtel 94 p.
Tentoonstelling: Schoonste verzameling gilde attributen, St. Joris Deurne. Best onderhouden zilver, O.L. Vrouw Aarle-Rixtel. Schoonste vaandel, St. Joris Gemert. Schoonste standaard, O.L. Vrouw Lierop. Beste documentatie, St. Margaretha Aarle-Rixtel.
Standaardrijden: 1 St. Anthonius Mierlo-Hout 2 St. Anthonius Lierop.
Koning schieten: J. van de Laar St. Anthonius, Gemert.
Extra prijzen: Origineelste kostuum, St. Willibrordus Bakel; Gilde van deze eeuw, St. Lambertus Someren-Eind; Publieksprijs, St. Joris Asten; St. Joris vendelgebed, St. Lucia Steensel; Aanmoedigingsprijs, St. Willibrordus Vlierden.
 Voor de gasten uit kring Kempenland werd een herinneringsschild toegekend aan St. Joris uit Heeze en St. Lucia uit Steensel.

Nieuws uit Maasland

De kleine kringdag van de **Zandleij-groep** is verschoven van 23 aug. naar **9 augustus**.

De **kringdag Maasland** is op zondag **30 augustus** bij het Gilde **St. Joris te Nieuwkuijk**. De Kleine kring **De Hoge Schuts** heeft op 24 mei haar feestdag gevierd. Hieraan hebben een zevental gilden deelgenomen. Pastoor van Roessel van Rosmalen heeft de H. Mis opgedragen en burgemeester J. C. Mooleenaar van Rosmalen ontving „de excellenties” op het gemeentehuis. Hij zei o.m. dat de gilden de representanten waren van de oude traditie, zij zijn het die dit moeten uitdragen in de huidige tijd. De heer A. v. d. Bosch sprak over de herwaardering van de gilden en het is een verrijking van de brabantse cultuur dat dat zo is, aldus de spr. De heer Gerrits zei dat men niet dankbaar genoeg kan zijn voor hen die het oude cultuurgood hebben bewaard en overgeleverd.

Na de optocht trok men naar het gildeterrein waar burgemeester Moolenaar het eerste schot loste.

De uitslagen:

Trommen muz. trom A: J. v. Grinsven Vorstenbosch; B: J. v. Heesakker, Heeswijk; Gildetrom A: J. Heijmans Nuland; B: J. van Hirtum Rosmalen. Jeugdrom: P. van Lith, Berlicum.

Het wisselschild ging naar het Gilde St. Anthonius te Vorstenbosch. Vendelen groep: 1 St. Catharina Rosmalen. Klasse A: 1 O. van Hirtum Rosmalen; B: H. v. d. Wassenberg Rosmalen; C: 1 P. Clement Nuland. Jeugd: 1 A. Maas, Nuland.

Koningskruis: St. Willibrordus Heeswijk. Keizerskruis: St. Lambertus te Maren. Korps schieten: 1 Vorstenbosch. Individueel schieten: 1 Langenhuisen.

HEESWIJK. St. Willibrordus hield op 17 april zijn vergadering. De hoofdmann Verkaar was verheugd zo veel jeugd te zien. J. van Daal werd als deken herkozen. G. v. Oirschot werd nieuw lid gekozen. Besproken werd de deelname aan de gildefeesten.

ELSHOUT. Met Elshoutse kermis vierde de Lieve Vrouwe Schuts haar statiedag met 's morgens een H. Mis opgedragen door Pastoor van Osch, waarbij aanwezig waren de burgemeester van Drunen en de Schuts-vrouw. De aftredende kapitein heette allen hartelijk welkom. Burgemeester Stieger hield een geestige toespraak aan de koffietafel in De gekroonde Hoed. Pastoor van Osch werd benoemd tot Gildeheer en kreeg een schild overhandigd, door de heer Veltman. De nieuwe koning werd op die dag T. Pelders. Het bestuur kreeg een nieuwe formatie: Chr. Klerks Hoofdman; F. v. d. Wiel kapitein; Vaandrig-secr. A. de Hart; Jonge dekenen Lommers en van Sluijsveld; Oude dekenen van Iersel en Kos Klerks.

Met de bevrijdingsfeesten e.d. was de Schuts present.

Deken **Jan van der Wiel** is in maart overleden. Hij is nog niet zo lang geleden koninklijk onderscheiden vanwege het gilde. Lang is hij de drijfveer van het gilde geweest en heeft daar bijzonder hard voor gewerkt. Bestuur en leden zullen Jantje van der Wiel node missen. Hij ruste in vrede.

HEUSDEN. St. Blasius nam deel aan de schietwedstrijden van de Langstraatse schuttersbond op 23 mei te Genderen bij De Zwaan. Op het einde van de wedstrijd streken 61 schutters om de puntjes. St. Blasius was de beste schutterij en kwam met 46 punten uit de bus. 2 werd De Zwaan 44; 3 O. L. Vrouwe Schuts Elshout 44; 4 Juliana Nijmegen 37 en 5 St. Catharina Herpt 36 p.

BESOIJEN. Bij St. Crispijn en Crispinianus heeft de hoofdman Wim de Louw plaats moeten maken voor Jan van Hulten. Dit is omdat Wim Koning schoot op 5 april en dus niet de functie van Hoofdman tegelijk kan vervullen. Na de H. Mis werd een vendel-groet gebracht aan de geestelijke overheid. Pater van Gool verving hier gildeheer pastoor Bocken en opende ook de schutsboom. Na het schieten onthaalde de eigenaar van de Gildehoeve de schutters op een warm bakske. Gildebroeder M. van Loon werd 2e hoofdman.

Henk Mulders sprak later nog over de oude Hoofdman — W. de Louw — welke nu 18 jaar lang de functie van Hoofdman heeft volbracht op een heel bijzondere wijze. De „nieuwe” wenste hij veel succes voor de toekomst van het gilde.

Op tweede pinksterdag schoten deze schutters om de Louw-beker. De kleine vogel werd opgezet om het moeilijker te maken en toen werd H. van Dongen de eerste schutter. 2 werd W. de Louw en 3 L. van Zon. Hoofdman van Hulten reikte de prijzen uit.

LOON OP ZAND. St. Ambrosius heeft op 2 april zijn staande-deken Jos Dankers begraven. Hij was 37 jaar lid van het gilde en sedert 1957 bestuurslid. Driemaal is deze gevierde gildebroeder koning geweest, doch met een tussenpozen zodat het keizerschap niet voor hem was weggelegd. Hij was koning in de jaren 1941, 1948 en 1959.

Na een langdurige ziekte is Jos het gilde ontvallen, 't verliest in hem een trouw schutter en gildebroeder. Steeds als het gilde uittrok was hij present en het koningszilver droeg hij met gepaste trots; hij ging er fier

op dit te mogen dragen. Juist voor zijn heengaan kon hij zijn laatste schild aan het zilver toevoegen. Het gilde heeft hem uitgeleide gedaan en op het kerkhof werd het gildevaandel gezwaaid als teken van afscheid.

Op 30 mei is zijn zoon Ad. Dankers als deken aan het bestuur toegevoegd. M. v. d. Aa schoof op als staande-deken. Bij die vergadering is besloten het koningszilver te laten restaureren.

UDENHOUT. Het gilde St. Antonius en Sebastiaan vierde onlangs de Gouden bruiloft van de heer en mevrouw Korthout-van Loon. Helaas hebben de beide oudjes het niet lang meer mogen maken, want eerst overleed mevr. Korthout en daarna Gildebroeder Jan Korthout zelf, op 4 mei j.l. Naast de gilde-

broeders van zijn gilde waren ook de afgevaardigden der gilden St. Hubertus van Berkel en St. Sebastiaan te Oisterwijk, van welke gilden Hr. Korthout enige tijd lid is geweest, bij diens begrafenis aanwezig. In alle drie deze gilden heeft Jan onzaglijk goed werk verricht, dat

van onschatbare waarde is voor het gehele gildewezen in deze streek. Hij was de voorvechter en werker van het eerste uur. Aan hem zijn vele gildebroeders veel dank verschuldigd. Dit heeft Hoofdman Schoonis van Udenhout in zijn grafrede laten uitkomen. Op zijn gedachtenisplaatje dat heel sober is, staat slechts: „Zijn leven was 'n geven. Het gilde was zijn trots". Korter en mooier kan het niet! Dit was Jan Korthout ten voeten uit.

Ook het gilde St. Joris was bij zijn begrafenis aanwezig.

BERLICUM. Eind april werd bij het St. Jorisgilde van Berlicum een belangrijke avond gehouden. Niet minder dan twee gouden en vijf zilveren leden werden gefêteerd en tevens werd dr. de Koning geïnstalleerd door hoofdman van Lith als beschermheer van het gilde. Dr. de Koning kreeg een schild aangeboden, zijn vrouw bloemen en zijn dochter een St. Jorisbeeldje.

Toon van Uden en Tinus van Rooij zijn de gouden leden. Zij ontvingen 'n zilveren schild en van pastoor van Hoek 'n gecalligrafeerde oorkonde met foto van Paus Paulus met daaraan verbonden de pauselijke zegen. Het zilver was voor Henk van Lith, A. v. d. Pas, G. v. d. Leest, E. Gerrits en Arn. van Lith. Hen werd het zilveren insigne opgespeld, door dr. de Koning. De hoofdvendelier Gard van Leest kreeg ook een St. Joris.

De laatste wordt opgevolgd door Jan Vorstenbosch. Jan was de beste schutter en kreeg een zilveren schild.

Zondag 26 april koningschieten bij St. Joris. Pastoor van Hoek droeg de gildemits op en had 'n speciale preek voor de gildebroeders. Onder de boom werden eerst de nieuwe leden ingevendeld door Gard van Leest, die

het voor de laatste keer zou doen, want hij heeft tengevolge van een ongeval van het vendelen moeten afzien. De namen van de koningen vanaf 1792 werden voorgelezen. Burgemeester bevrijdde de boom. Van Griensven werd onttroond door Henk van Lith, de 27ste koning. Onder de boom werd de koningsgroet gebracht in de vorm van de vendelgroet aan de nieuwe koning van Lith. In de gildezaal werden de jubilarissen (hierboven) door de harmonie een muzikale gebracht. Wethouder Schute bood het gilde een groot St. Jorisbeeld aan, dat ieders bewondering had.

Loon op Zand, 2 juni 1970

Voor de kring Maasland,
Jan Toorians,
Willibrordusstraat 4

Bundes Königinnentag 1970 van de Duitse Gilden in Kevelaer

Als in Brabant vier Gildefeesten tegelijk vallen — Groeningen, Oirschot, Someren en Rosmalen — viert men in de alom bekende Mariastad Kevelaer een speciaal feest. Dit valt gelukkig samen met de viering van de Mariadevotie en brengt vele koninginnen van Rijnland en Westfalen te samen in deze stad. Het feest van de Historische Schützenbruderschaften speciaal voor de Koninginnen van hun gilden stond daar onder bescherming van de Koningin des Hemels of zo men in Kevelaer zegt „de Troosteres der Bedroefden. Op 24 mei trokken ook enkele Brabantse gilden, Hoogeloon en Eersel, daaraan. Voor hen was dat een feest voor O. L. Vrouw, maar een echt gildefeest trof men er niet aan. Dat kan ook niet, want het is een dag voor de vrouwen met hunne gildebroeders en mannen. Veel Duitse gilden waren er vertegenwoordigd. Op het plein bij de Genadekapel werd de Openluchtmis opgedragen door de praeses Fr. Thönis, pr. Om 2 uur vond in de schouwburgzaal de ontmoeting en bezinning plaats die begon met een begroeting door de zo pas geïnstalleerde Graf von Spee als Hochmeister der Federatie. Namens Noordbrabant was ondergetekende daar persoonlijk in privésfeer aanwezig.

Een feestconcert omlijstte het hoofddoel n.l. de toespraak door de Hochmeister, de burgemeester van Kevelaer, het stadsbestuur en deken. In een gloedvolle rede sprak de nieuwe koningin van de Bond alle koningsparen hartelijk toe, maar als hoogtepunt aanhoorden de aanwezigen de rede van de aartsbisschop kardinaal H. Tenhumberg van Munster. Hij stak de schutse en schutters een hart onder de riem in de huidige onzekere tijd waarin het geloof aan de kaak wordt gesteld door velen.

In de schutterijen en gilden zocht en vond hij

de kracht om voor het geloof te blijven vechten. Onder de bescherming van de Moeder van Kevelaer, Koningin van de hele wereld, en door te strijden onder 't symbool van 't Zentralverband der Schützenbruderschaften, het kruis met de pijlen omgeven door een oneindige ring, naast de spreuk „Geloof, Vaderland en Traditie”, zou voor de gildebroeders en -zusters de waarheid in geloof en kerk makkelijk gevonden kunnen worden. Na de feestvergadering werd nog een toespraak gehouden door de kardinaal-aartsbisschop op de kapelleplatz.

Het was voor ons geen gewoon gildefeest, maar het heeft toch een goede indruk gemaakt op ons. Er is zo veel wat de gildebroeders bindt, ja zelfs een hogere waarde is er, als we de weg maar weten te vinden om deze te beleven. Dit was de indruk die Kevelaer op ons heeft gemaakt. Tegelijk was het een verstevigen van de band aan weerszijden van de grens in gildebroederlijk verband.

Loon op Zand, 2 juni 1970

Jan Toorians

DE GILDE VIERT

(Overgenomen uit het programmaboekje van de Kringdag 1970 in „Het Kwartier van Oirschot” te Wintelre)

In de Kempen is het landschap en de volksaard van Noord-Brabant wel het meest gaaf bewaard gebleven. De oeroude dorpen behielden er hun eigen karakter, maar gelukkig is ook in de Kempen de welvaart toegenomen. Een wezenlijk element in deze streek vormden van ouds de Brabantse schuttersgilden, die er nog steeds kleur en fleur geven aan de samenleving.

De schuttersgilden — niet te verwarren met de vroegere „ambachtsgilden” — dienden oorspronkelijk ter bescherming („schutten” betekent namelijk beschermen) van de plaatselijke bevolking. Zij waren weleer de verdedigers van „outer en heerd” altaar en haard). TROUW aan het kerkelijk en wereldlijk gezag, christelijk DIENSTBETOON en zeker niet het minst de onderlinge BROEDERSCHAP waren en bleven door de eeuwen heen de vaste grondbeginselen van het gildewezen.

Zo ook in Wintelre, eertijds Wintersel geheten, een van de zogenaamde Acht Zaligheden of Selligheden, waarmee een achttal dorpen worden aangeduid waarvan de naam eindigt op -sel.

De oudste geschiedenis van het St. Willibrordusgilde — oorspronkelijk tevens een Onze Lieve Vrouwegilde — ligt nog in het duister. Er zou dienaangaande een oud document uit de 14e eeuw bestaan hebben, maar een twijfelachtige 18e-eeuwse copie daarvan biedt over het ontstaan nog weinig houvast. De ouderdom van een schuttersgilde is meestal moeilijk te bepalen en zeker wanneer het een gilde betreft, dat aanvankelijk een „kerkelijk gilde” was, maar later uitgroeide tot een „schuttersgilde”. Dit schijnt namelijk het geval te zijn geweest in Wintelre, dat reeds vroegtijdig in kerkelijk opzicht onder het kapittel van Oirschot stond.

Hoe dit ook zij, ten tijde van Karel V, die tevens Hertog van Brabant (1515—1555) was, bloeiden overal de Brabantse schuttersgilden, al ondervonden zij soms overlast van de beruchte Gelderse veldheer Maarten van Rossem, die in 1543 ook in Vessem en Wintelre zijn plundertochten hield.

Helaas betekende de in 1648 gesloten Vrede van Munster — na de rampzalige Tachtigjarige Oorlog — het definitieve einde van de bloeitijd der schuttersgilden, toen Staats-Brabant als generaliteitsland een periode van diepe vernedering tegemoet ging, die zou voortduren tot aan de komst van de Fransen in 1794, waarna de katholieken in Noord-Brabant hun rechten als vrije burgers herkregen.

Maar in de loop van de 19e eeuw begon de vervaltijd der schuttersgilden als gevolg van een steeds minder wordend inzicht in het gildewezen. De volledige aftakeling kon worden voorkomen, toen in 1935 de Federatie voor de Noord-Brabantse schuttersgilden werd opgericht. Pas na de Tweede Wereldoorlog is het herstel van het gildewezen langzamerhand op gang gekomen, maar de herleving is nog lang niet voltooid!

Ook de jaarlijkse KRINGDAG voor de thans 35 aangesloten gilden bij „Het Kwartier van Oirschot” beoogt de opbloei van het gildewezen te stimuleren en wel voornamelijk in deze zin, dat zowel aan de uiterlijk verzorgde gilstijl als aan de schietwedstrijden de ware **gildegeest** ten grondslag ligt!

Moge de Kringdag 1970, georganiseerd door het actieve Sint Willibrordusgilde te Wintelre, weer zo'n feestelijke gebeurtenis worden, waarop de gilde viert.....!

Hilvarenbeek

J. A. J. Becx

De Hoofdman

Ik stel er prijs op u ditmaal een en ander te vertellen over de **hoofdman**, die vanaf het allereerste begin van de schuttersgilden de belangrijkste figuur geweest is in het Gilde. Ook de koning was een uiterst belangrijke persoon. Toch waren de gezagsfuncties van deze beide personen totaal verschillend. Was de hoofdman het absolute **hoofd** als het ging over de interne zaken in het Gilde, daar was de koning de man die het Gilde naar buiten vertegenwoordigde.

De **hoofdman** was de man die moest toezien dat de gildewetten werden onderhouden. Als in een vergadering door de broeders een besluit genomen ging worden dat in strijd was met de gildewetten, dan had de hoofdman een **vetorecht** en kon hij zonder tegenspraak het in behandeling zijnde onderwerp afstemmen en verwerpen.

Bij belangrijke ontvangsten of besprekingen, het Gilde betreffende, trad de koning handelend naar voren. Daarom werd vroeger, als bij het koningschieten het laatste stuk van de vogel werd afgeschoten, eerst vergaderd door **hoofdman** en **dekens** en moesten zij zich er over beraden of de betreffende persoon een goed **koning** zou kunnen zijn, d.w.z. of hij onder andere een goed vertegenwoordiger voor het Gilde zou kunnen zijn.

Waren de hoofdlieden eeuwenlang personen die hun belangrijke functie nauwgezet en met overtuiging verrichtten, dan brak daarna een tijd aan waar het hoofdmanschap slechts werd gezien als een erebaan, althans in vele gevallen.

Thans leven wij echter in een tijd, dat mijns inziens de **hoofdman**, mogelijk meer dan ooit, zich **bewust** moet zijn van zijn uiterst belangrijke **taak**.

Immers en helaas, de laatste jaren worden de gildewetten en de daaruit gegroeide gebruiken met voeten getreden.

Ik geef toe dat dit in vele gevallen geschiedt door onkunde, doch vaak ook en dat is veel erger — willens en wetens — omdat men het mooier wil maken dan het al is; om geld te verdienen voor de gildekas, of ter meerdere persoonlijke eigen eer en glorie. Het klinkt hard maar het is waar.

En nu is het merkwaardige dat foutieve dingen in het leven werden geroepen door personen waarvoor ik persoonlijk het grootste respect heb om het vele en goede dat zij anderzijds voor de Gilden doen.

Laten wij in het kort vaststellen, dat er geen handeling, geen attribuut in het Gilde is zonder **betekenis**:

de Standaard, het Gildevaandel, de Gildetrom, de Hoofdmanspiek, de Vogel, het Zilver, waaronder het juweel, de sjerpen, hoeden met veren, zij allen hebben hun betekenis en meerdere van deze attributen zijn het gevolg van verkregen privilegiën. Wij weten dat de standaard te peerd gevoerd wordt, in zigzaggangen, vóór het Gilde gaande, dat het gildevaandel, een kerkelijk vaandel, gebezigd werd bij alle eerbetoon, dat met de gildetrom alle lief en leed werd aangezegd aan de gildebroeders, dat de vogel het koningsteken is en deze tesamen met de keten, het juweel en de koningsschilden, het koningszilver uitmaakt. Sjerpen en hoeden met veren mochten worden gedragen toen de gildebroeders door verkregen privilegiën het recht verwierven om de rokken en caproenen (jassen en mutsen) van hof en edelen te dragen: dat wil zeggen, bont en veren.

Maar wat zien wij tegenwoordig? Het aloude **gildevaandel**, helaas door sommigen „moedervaandel” genoemd om de toegevoegde zwaaiendels (het is fout), wordt op schromelijke wijze misbruikt. Er wordt gevendeld voor buitenlandse autoriteiten in het buitenland, voor onthulde beelden, bij het openen van een winkel en bij gouden bruiloften, waarbij de betreffende personen niets met het gilde uitstaande hebben: **Gaat ter receptie** of **defileert**, maar vendelt niet!

Bij het koningschieten wordt het gildevaandel, dat onbesmeurd moet blijven, op de grond gelegd, waarna de koning daarover loopt — **hij alleen** — want in oude verzen wordt hij beschreven als de koning rein, en wijl hij rein was kon hij de vaan niet besmeuren. Een prachtige symboliek. Edoch wat geschiedt? Foto's leren ons, dat horden en volksstammen d.w.z. de koning, de koningin, de pastoor, tesamen over het vaandel lopen.

Ik begrijp best dat men meerdere personen eer wil betuigen, maar de unieke koningshandeling met haar diepe betekenis wordt daardoor gedegradeerd en tot een kijkspel gemaakt.

Over de drumbands en vrouwelijke tamboers praat ik maar niet eens. Ik weet dat invoering daarvan hier en daar een zogenaamd noodzakelijk kwaad was. Maar ik durf beweren dat deze gilden het op den duur heel moeilijk zullen krijgen. Ik wil hier niet uiteenzetten waarom, maar ik wens deze gilden het allerbeste en sterkte voor later. En zo is er helaas nog meer.

Kom ik thans terug op de **hoofdman**. Willen wij de misbruiken, die hoe langer hoe meer binnensluipen, het hoofd bieden, dan zullen de hoofdlieden van tegenwoordig zich weer **bewust** moeten gaan worden van hun belangrijke **taak**. Zij zullen als weleer weer het **veto** moeten durven uitspreken, als de gildebroeders van plan zijn iets te gaan doen dat indruist tegen de gildewetten en gebruiken. Als dat zou kunnen geschieden dan zouden wij allen tesamen het gilde **zuiver** kunnen houden.

Ik zeg het mogelijk wat sterk, maar dan zullen wij de gilden kunnen redden voor de toekomst!

Alle franje, die er op het ogenblik wordt bijgemaakt, zal op den duur blijken een ondraagbare last te zijn.

Gildebroeders let op uw saeck!

Jan van de Mortel,
Opperdeken van de Federatie.

Hebt u al een abonné

aangeworven voor

DE GILDETROM?